

RAZVOJ TURIZMA U GRADU KARLOVCU S POSEBNIM OSVRTOM NA AKTIVNOSTI SLATKOVODNOG AKVARIJA AQUATIKA

Duvančić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:825110>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-26**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Ivana Čavlović

**RAZVOJ TURIZMA U GRADU KARLOVCU S POSEBNIM
OSVRTOM NA AKTIVNOSTI SLATKOVODNOG AKVARIJA
AQUATIKA**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Osnove turizma

Mentor: dr.sc. Mateja Petračić

Matični broj studenta: 0618609134

Karlovac, rujan 2019.

ZAHVALA

Prvenstveno, zahvaljujem svojoj mentorici dr.sc. Mateji Petračić koja je doprinijela stvaranju ovog završnog rada. Njezina stručnost i suradljivost bili su mi od iznimne pomoći. Zahvaljujem se i ostalim profesorima s kojima sam surađivala tijekom svog studija. Posebice se zahvaljujem i ravnateljici Aquatike, Margariti Maruškić Kulaš koja mi je uvelike pomogla prilikom prikupljanja materijala potrebnih za izradu završnog rada.

Nadalje, zahvaljujem cijeloj svojoj obitelji, posebice roditeljima koji su mi omogućili školovanje, poticali me i iskazivali potpunu podršku i razumijevanje.

Hvala i mojim kolegama koji su mi uljepšali studiranje.

Ivana Čavlović

SAŽETAK

Završni rad vezan je uz razvoj kontinentalnog turizma. Osim općenitih odrednica i definicija pojmova, rad će biti temeljen na primjeru grada Karlovca, posebice slatkovodnog akvarija Aquatika. Turizam je jedna od grana gospodarstva koja u Hrvatskoj bilježi značajne napretke, posebice u proteklih nekoliko godina. Osim morskog turizma sve se više počeo razvijati i kopneni turizam, a iz primjera će biti vidljivo kako se tom trendu priklonio i grad Karlovac. Riječ je o gradu (i okolici) s bogatom kulturnom i prirodnom baštinom. Upravo je to jedan od najvažnijih preduvjeta za razvoj turizma na bilo kojem području. Iz godine u godinu, ljudi na rukovodećim pozicijama sve više koriste i unaprjeđuju postojeće materijalne i nematerijalne resurse. Na taj način, Karlovac postaje sve popularnije odredište kada je kontinentalni turizam u pitanju.

KLJUČNE RIJEČI: Aquatika, Karlovac, kontinentalni turizam, kulturna i prirodna baština

SUMMARY:

The final thesis paper is related to the development of tourism of the continental area in Croatia. The main aim of the paper refers to the development of the town Karlovac. Karlovac was well known as a touristic town but it became even more popular with the opening of Aquatika. Tourism became very important for the development of the Croatian economy, especially in the past few years. It is well known that Croatia is most popular for the Adriatic sea and the tourism developed at the coast but the tourism developed at the continental part is developing as well. Karlovac is an example of a town which is following these trends. Karlovac is very popular for its cultural and natural heritage. Those are the most important preconditions for the development of tourism in any area. Each and every year people in leadership positions tend to be using and improving all those resources. Additionally, Karlovac is becoming more popular for continental tourism development.

KEY WORDS: Aquatika, Karlovac, continental tourism, cultural and natural heritage

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3. Struktura rada.....	2
2. POLOŽAJ KARLOVCA I RAZVOJ KROZ POVIJEST	3
2.1. Geografski položaj grada Karlovca	3
2.2. Povijest grada.....	5
3. KONTINENTALNI TURIZAM – POJMOVNO ODREĐENJE I ANALIZA NA PRIMJERU GRADA KARLOVCA	7
3.1. Pojam kontinentalnog turizma	7
3.2. Razvoj kontinentalnog turizma u gradu Karlovcu.....	8
3.3. Turističke atrakcije grada Karlovca.....	10
3.4. Održivi razvoj turizma u gradu Karlovcu	15
4. SLATKOVODNI AKVARIJ AQUATIKA	20
4.1. Kako je nastala Aquatika?	20
4.2. Misija i vizija Aquatike.....	20
4.3. SWOT analiza Aquatike	21
4.4. Ljudski potencijali u Aquatici.....	21
4.5. Analiza broja posjetitelja i godišnjih prihoda od 2017. do 2019.	22
4.6. Marketinške aktivnosti Aquatike	27
4.7. Uloga Aquatike u razvoju turizma grada Karlovca	27
5. ZAKLJUČAK	29
POPIS LITERATURE	31
POPIS ILUSTRACIJA (SLIKE, TABLICE, GRAFIKONI).....	33

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet završnog rada vezan je uz sve intenzivniji razvoj kontinentalnog turizma diljem Republike Hrvatske pa tako i u gradu Karlovcu i njegovoj okolini. Iako su prve asocijacije na pojam turizma prvenstveno vezane uz more i priobalne prostore, važno je skrenuti pažnju i na druge dijelove zemlje u kojima se razvija. Cilj završnog rada je definiranje pojma kontinentalnog turizma i prikaz ponude grada Karlovca i njegove okolice. Poseban naglasak bit će stavljen na slatkovodni akvarij Aquatika i aktivnosti koje se provode u sklopu njegova djelovanja. Jedan od ciljeva vezan je i uz analizu suradnje s lokalnom zajednicom te uz održivost turizma i njegovu budućnost kako u Karlovcu tako i u Aquatici.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Izvori prikupljanja podataka za pisanje diplomskog rada su mnogobrojni. Što se tiče geografskog položaja i povijesti grada Karlovca, postoje mnoge bibliografske jedinice koje se bave navedenom problematikom. O Karlovcu su napisani i znanstveni članci dostupni na hrvatskim znanstvenim portalima. Suvremeno doba pruža mogućnost pretraživanja podataka i izvora i na internetskim stranicama vezanim uz problematiku rada. Za literaturu koja se odnosi na dio rada vezan konkretno uz slatkovodni akvarij Aquatica zaslužna je sama ustanova odnosno ravnateljica akvarija koje je ustupila materijale koji pobliže opisuju rad Aquatike.

Metode istraživanja korištene u radu također su mnogobrojne. Cijelim radom prožima se deskriptivna metoda pomoću koje se opisuju segmenti navedeni u sadržaju rada. Koristi se i metoda kompilacije jer su u izradi završnog rada korištena djela i spoznaje različitih autora koji su se do sada bavili istom tematikom. Budući da je rad podijeljen na više poglavlja, vidljivo je i korištenje metode analize, odnosno razdvajanja na manje segmente koji se definiraju i proučavaju. Kraj rada obilježava metoda sinteze jer su u zaključnom dijelu objedinjene sve spoznaje do kojih se dolazi u radu. Korištena je i metoda komparacije jer je Aquatika u određenim dijelovima uspoređena s ostalim turističkim atrakcijama grada Karlovca.

1.3. Struktura rada

Završni rad sastoji se od pet poglavlja. Prvo poglavlje je uvod rada u kojem su navedeni predmet i cilj istraživanja. Osim toga navedeni su izvori podataka i metode prikupljanja. Uvodni dio završnog rada odnosi se na strukturu rada.

Drugo poglavlje rada pobliže navodi važne informacije o gradu Karlovcu te o njegovom geografskom položaju i povijesti grada. Zbog specifičnog geoprometnog položaja, Karlovac je grad vrlo bogate povijesti čiji se utjecaj i danas osjeća u mnogim aspektima života pa tako i u turizmu.

Nakon poglavlja u kojem će biti više riječi o gradu Karlovcu, slijedi dio u kojem će biti definiran pojam turizma s posebnim osvrtom na kontinentalni turizam. Nadalje, nakon definicije pojma bit će analiziran i njegov razvoj od početaka do današnjih dana. Središnji dio poglavlja vezanog uz turizam odnosi se na turističke atrakcije grada Karlovca na koji se nadovezuje dio o održivom razvoju.

Četvrto poglavlje rada vezano je isključivo uz slatkovodni akvarij Aquatika. U početku se opisuje postanak Aquatike te misija i vizija osnivača kao i SWOT analiza projekta. Također, dio poglavlja ukazuje na iznimnu važnost edukacije djelatnika ove ustanove koji trebaju biti potpuno spremni za rad kako bi ustanova poslovala na najvišoj razini i samim time bila privlačna i zanimljiva turistima. Analizirani su i podaci o broju posjetitelja i prihoda od početka rada ustanove. Poglavlje završava marketinškim aktivnostima te ulogom u razvoju turizma grada Karlovca.

Rad završava zaključkom te popisom literature, slika, tablica i grafikona.

2. POLOŽAJ KARLOVCA I RAZVOJ KROZ POVIJEST

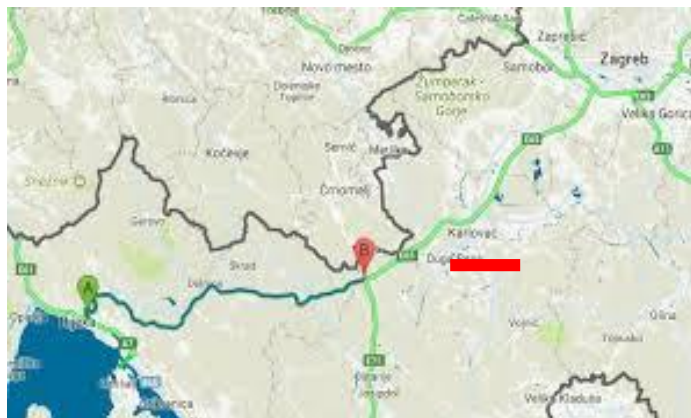
Poznat još i kao „grad na četiri rijeke“, Karlovac je smješten u središnjem dijelu Republike Hrvatske. Za razliku od mnogih gradova i mjesta, datum osnutka Karlovca je točno određen i poznat. Grad Karlovac svoj „rođendan“ slavi 13. srpnja i to sve od 1579. godine. Riječ je o planski sagrađenom mjestu koje ima vrlo sadržajnu povijest. Povijest grada Karlovca u arhitektonskom smislu vidljiva je i danas, a ono što je u povijesti imalo svoju vojnu svrhu, danas je dio baštine i predstavlja turističko obilježje grada. Riječ je o karlovačkoj zvijezdi koje je danas središte grada.

Kao sjedište Karlovačke županije, grad Karlovac je sjedište u gospodarskom, turističkom, obrazovnom i kulturnom pogledu. Na području grada Karlovca posluju tvrtke koje zapošljavaju veliki broj ljudi iz samog grada i njegove šire okolice (HS produkt, Lana – karlovačka tiskara, Karlovačka pivovara i sl.) U Karlovcu se sve više ulaže i u obrazovanje te na području grada djeluje jedanaest osnovnih i deset srednjih škola te jedno veleučilište. Karlovac je grad bogate kulturne baštine koja ima direktan utjecaj na razvoj turizma.

2.1. Geoprometni položaj grada Karlovca

Kao što je već navedeno, Karlovac se nalazi u središnjem dijelu Republike Hrvatske. Smješten je u nizinskom dijelu, a kroz njega i njegovu okolicu protječu četiri rijeke: Kupa, Korana, Dobra i Mrežnica. Nalazi se 50-ak kilometara od glavnog grada Zagreba s kojim je prometno vrlo dobro povezan. Nadalje, nalazi se na dijelu državne autoceste koja povezuje Zagreb i sjedište Primorsko – goranske županije, Rijeku.

Slika 1. GEOPROMETNI POLOŽAJ GRADA KARLOVCA

izvor:Repozitorij fakulteta političkih znanosti,

<https://repozitorij.fpz.unizg.hr/islandora/object/fpz%3A895/datastream/PDF/view>, preuzeto: 6.9.2019.

Osim što je riječ o sjedištu Karlovačke županije, riječ je i o vrlo važnom tranzitnom području koje spaja dva spomenuta grada. Karlovac ima i vrlo važnu ulogu u spajanju kontinentalne i primorske Hrvatske. Osim velikih hrvatskih gradova, Karlovac se nalazi u blizini Slovenije od koje ga dijeli tek 40 kilometara.

Karlovac je vrlo važno geoprometno i trgovačko središte još iz vremena Austro – ugarske vladavine. Krajem 18. i početkom 19. stoljeća izgrađene su tri vrlo važne prometnice čije dionice su prometne još i danas, a to su:

- Karolina (spaja Karlovac i Bakar),
- Jozefina (spaja Karlovac i Senj),
- Lujzijana (spaja Karlovac i Rijeku).

2.2. Povijest grada

Karlovac je grad burne prošlosti i zanimljive povijesti. Izgrađen je u 16.stoljeću prema ideji vojnog inženjera Nicola Angielinija. Budući da se radilo o ratnom razdoblju, gotovo je svaki grad imao utvrde koje su služile obrani od neprijatelja. Grad je izgrađen planski, u obliku šesterokrake zvijezde kako je prikazano na slici 2. Gradnju Karlovca potaknuo je nadvojvoda Karlo II. Habsburg prema kojem je dobio i ime.

Slika 2. KARLOVAČKA ZVIJEZDA

izvor: Karlovac, <https://www.karlovac.hr/grad/zvijezda-93/93>, preuzeto: 7.9.2019.

Primarna uloga utvrde bila je da brani grad od napada u čemu je i uspjela. Od osnutka Karlovca, u prvih stotinu godina postojanja, grad je gotovo deset puta preživio napade turske vojske. Problemi poplava koji se javljaju i danas, vuku svoje korijene još od 17.stoljeća. Budući da je grad podignut uz obale četiri rijeke, problematika poplava ne čudi. Prva velika poplava zabilježena je 1631. godine¹. Tada su ljudi obitali na katovima vojarni, vojnih utvrda i svojih kuća. Uvjeti za život u prizemnom dijelu bili su nemogući. Osim prve poplave, Karlovac je obilježila i najveća poplava u povijesti koja se dogodila 1939. godine. Te godine izmjeren je rekordni vodostaj rijeke Kupe koji je iznosio 872 centimetra. Zbog poplava koje su pogađale grad, počinju se graditi nasipi koji su služili za obranu grada.

¹ Majetić, G. Karlovac – grad na početku hrvatskog gorskog praga (2009.) Zagreb : Meridijani, str.40

Osim poteškoća koje je grad u povijest imao s poplavama, veliki je utjecaj na razvoj grada imao i požar 1692. godine. Većina građevina unutar bedema izgorjela je te je središte grada tada trebalo podizati ispočetka. Isti problem dogodio se 1878. godine, ali tada ipak u manjim razmjerima nego prvi put.

Kraj 17. stoljeća obilježila je epidemija kuge koja se širila područjem grada i bliže okolice. Taj je događaj također usporavao razvoj grada i onemogućavao njegov razvitak.

Osim prirodnih nepogoda koje su imale negativan utjecaj na razvoj grada, stagnaciji u ratnim razdobljima doprinosili su i pokušaji agresora da zaposjednu grad. Najveći trag u povijesti na Karlovac je ostavio Domovinski rat u kojem je stradao veliki broj vojnika i civila kao i infrastruktura grada i okolice.

Usprkos svemu, više od 20 godina je prošlo od završetka ratnog razdoblja. Od tada se grad kontinuirano razvija, napreduje i postaje vrlo važno središte kontinentalne Hrvatske u svakom pogledu, pa tako i turističkom.

3. KONTINENTALNI TURIZAM – POJMOVNO ODREĐENJE I ANALIZA NA PRIMJERU GRADA KARLOVCA

Turizam je grana gospodarstva koja se sve više razvija na području Republike Hrvatske. Iako je većini ljudi prva asocijacija na pojam turizma zapravo morski turizam (posebice u Republici Hrvatskoj), fokus se sve više širi i na kontinentalna područja zemlje. U tom pogledu, trend prati i grad Karlovac.

Razvoj turizma u gradu Karlovcu intenzivirao se nakon razdoblja Domovinskog rata. Tada se obnavljala gradska infrastruktura i sve se više ulagalo u vizualni identitet grada i raznolike turističke atrakcije.

3.1. Pojam kontinentalnog turizma

Kontinentalni turizam u Hrvatskoj odnosi se na nizinske i gorske predjele Republike Hrvatske. U tom pogledu, Karlovac i njegova okolica nalaze se upravo na takvom mjestu te dijelovi županije imaju karakter obližnjeg Gorskog kotara, a dijelovi su više fokusirani na razvoj kontinentalnog turizma u nizinskom predjelu.

Kontinentalni turizam odnosi se na kupališni turizam uz rijeke, zdravstveni turizam, kulturni turizam, kongresni turizam, lovni turizam, a sve se više diljem Hrvatske razvija i segment gastronomije vezane uz turizam. Pojedine županije poput Osječko – baranjske županije imaju na razini županije formiran posebni Upravni odjel za kontinentalni turizam. Riječ je o upravnom tijelu koje se bavi analitičko – planskim, normativno – pravnim, upravnim, organizacijskim, koordinacijskim i drugim relevantnim poslovima koji su direktno vezani uz rad i napredak te razvoj kontinentalnog turizma.

3.2. Razvoj kontinentalnog turizma u gradu Karlovcu

Paralelno s razvojem kontinentalnog turizma diljem Republike Hrvatske, razvija se i grad Karlovac. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, vidljivo je da je od 1994. godine broj turističkih noćenja u porastu. Iako je u nekim godinama zabilježena stagnacija ili lagani pad, uglavnom se radi o porastu. Prikaz noćenja turista u komercijalnom smještaju od 1994. do 2017. godine prikazan je u tablici 1.

Tablica 1. BROJ NOĆENJA U KOMERCIJALNIM SMJEŠTAJNIM OBJEKTIMA

GODINA	BROJ NOĆENJA	STRANI TURISTI
1994.	7972	2676
1995.	8093	3521
1996.	16 006	5343
1997.	29 613	16 950
1998.	64 809	41 694
1999.	82 509	33 788
2000.	142 338	93 341
2001.	178 270	122 441
2002.	213 969	150 552
2003.	250 529	182 617
2004.	275 013	198 535
2005.	279 551	207 699
2006.	289 151	220 444
2007.	272 977	198 209
2008.	278 808	200 135
2009.	269 419	208 038
2010.	282 083	215 644
2011.	269 291	228 918
2012.	303 522	260 158
2013.	324 039	284 377
2014.	331 126	299 507
2015.	395 348	356 072
2016.	466 432	423 646
2017.	565 298	519 566

izvor: Vlastiti rad autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku²

² Državni zavod za statistiku, <https://www.google.com/search?q=dzs+turizam>, preuzeto: 15.9.2019.

Vidljivo je da je broj noćenja u komercijalnom smještaju u veliko porastu u proteklih 25 godina. Najveći skok u broj noćenja vidljiv je 1996. godine kada se broj noćenja udvostručio u odnosu na prethodnu godinu te 1998. kada je povećanje bilo još značajnije. Od 7972 zabilježena noćenja 1994. godine, brojka noćenja u 2017. godini dostigla je 565 298. U prve tri promatrane godine bilo je više domaćih nego stranih turista, ali ta se situacija mijenja u svim sljedećim godinama. U proteklih nekoliko godina, više od 80% noćenja ostvaruju uglavnom strani turisti, a u protekle tri godine udio stranih turista veći je od 90% ukupnog broja.

Tablica 2. BROJ DOLAZAKA U KOMERCIJALNIM SMJEŠTAJIMA

GODINA	BROJ DOLAZAKA	STRANI TURISTI
1994.	2900	1300
1995.	3063	1108
1996.	6863	2797
1997.	17 257	12 010
1998.	39 803	29 533
1999.	41 066	24 196
2000.	83 868	66 379
2001.	107 863	87 271
2002.	129 401	105 884
2003.	149 792	124 591
2004.	158 787	131 223
2005.	166 208	137 580
2006.	172 958	144 010
2007.	160 958	131 082
2008.	164 883	133 363
2009.	161 277	135 941
2010.	163 754	138 663
2011.	165 450	148 620
2012.	186 517	167 275
2013.	195 971	179 274
2014.	207 876	193 053
2015.	245 000	226 599
2016.	278 965	257 304
2017.	332 991	308 040

izvor: Vlastiti rad autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku³

³ Državni zavod za statistiku, <https://www.google.com/search?q=dzs+turizam>, preuzeto: 15.9.2019.

Tablica 2. odnosi se na broj dolazaka u komercijalne smještaje. Situacija je gotovo ista kao i kod zabilježenog broja noćenja. Od 1994. godine do kraja 2017. godine zabilježen je porast broja dolazaka. Od 1994. – 1996. više je bilo domaćih turista. Prijelomna je bila 1997. godina i od tada se većina dolazaka u komercijalne smještaje odnosi na strane turiste. S vremenom su strani turisti postali sve brojniji te ih je bilo više od 80% od ukupnog broja, a u proteklih nekoliko godina prešli su čak i granicu od 90%.

3.3. Turističke atrakcije grada Karlovca

Obzirom na kontinuirani razvoj grada Karlovca i njegova turizma, razvija se i sve više turističkih atrakcija i sadržaja. Da bi ih turisti razgledali u njihovom punom sjaju, trebala bi im cijela godina odnosno trebali bi posjećivati Karlovac u svim godišnjim dobima kada su određene atrakcije i znamenitosti aktualne i najposjećenije.

3.3.1. Stari grad Dubovac

Stari grad Dubovac smješten je na brdu povrh rijeke Kupe, odakle se pruža cjelovit pogled na Karlovac. U 15. i 16. stoljeću njime su gospodarili kneževi Frankopani i Zrinski, a kasnije karlovački generali sve do dolaska Francuza početkom 19. stoljeća.

Dubovac je ime dobio po nekadašnjoj hrastovoj (dubovoj) šumi koja ga je okruživala, a prenio ga je na suvremenu gradsku četvrt na karlovačkoj periferiji. I kao što se u 16. stoljeću govorilo „Karlovac pod Dubovcem“, jer je Dubovac bio stariji i poznatiji, tako je i danas stari grad na brdu povrh Kupe najuočljivije obilježje karlovačkog kulturno-povijesnog krajolika na koji se otvara pogled s auto-puta.

Slika 3. STARI GRAD DUBOVAC

izvor: Aquarim Karlovac, <https://aquariumkarlovac.com/stari-grad-dubovac/>, preuzeto: 7.9.2019.

Vedrinu na obronke staroga grada donosi organizacija raznih događanja od svibnja do rujna svake godine koja privlače sve veći broj ljudi. Između ostalog tu je Sajam vlastelinstva, Jazz festival, projekcije filmova u sklopu Filmske revije mladeži i Four river film festivala ili glazbena ponuda LED festa, sve hvalevrijedni pokušaji oživljavanja ovog mjesta.

3.3.2. Slatkovodni akvarij Aquatika

Jedini slatkovodni akvarij u Hrvatskoj uskoro će proslaviti svoj treći rođendan. Slatkovodni akvarij Aquatika od 2016. do danas niže samo uspjehe, nadograđuje i proširuje ponudu i sadržaj i ne prestaje oduševljavati brojne posjetitelje ne samo iz Hrvatske već iz cijelog svijeta.

Slika 4. SLATKOVODNI AKVARIJ AQUATIKA

izvor: Poslovni turizam, <https://www.poslovniturizam.com/objekt/aquatika-slatkovodni-akvarij-karlovac/426/>, preuzeto:7.9.2019.

Osim što je Aquatika dojmpljiva turistička atrakcija sa zelenim krovnim vrtovima uz rijeku, njezina posebnost je i u angažiranom eko aktivizmu, posebno u području spašavanja endemskih vrsta riba i podizanju svijesti o važnosti o očuvanju okoliša. Šetnja ovim zanimljivim akvarijem ostavlja snažan dojam na posjetitelje s obzirom da raspored bazena u Aquatici prati tok tipične krške rijeke, a cijeli ambijent prate i zvukovi iz prirode te osvjetljenje koje posjetitelja uvodi u realističnu pustolovinu među ribama.

3.3.3. Vrbanićev perivoj

Grad koji krasi atribut „grad parkova“ ponosi se Vrbanićevim perivojem koji je otvoren za javnost 1896.godine. Inicijativu za uređenje ovog parka, osmišljenog da predstavlja mali botanički vrt na otvorenom daje „Društvo za proljepšavanje grada“, a prihvaća ju tadašnji

gradonačelnik Josip Vrbanić. Park se nalazi na jugoistočnom dijelu grada, između rijeke Korane i karlovačke „Zvijezde“, a dio je poznatog rekreacijskog dijela koji se nalazi na lijevoj obali Korane.

Slika 5. VRBANIĆEV PERIVOJ

izvor: Wikimapia, <http://wikimapia.org/23442749/Vrbani%C4%87ev-Perivoj>, preuzeto: 8.9.2019.

Perivoj je podijeljen na tri dijela, engleski dio parka, centralni dio uređen u francuskom stilu te treći dio kojeg čine crnogorična smreka i jela. Perivoj je bio mjesto za održavanje izložbi skulptura. Napravljen je i mali zoološki vrt te su pušteni paunovi koji njime slobodno šecu.

3.3.4. Dani piva

Dani piva su pučka manifestacija koja se tradicionalno održava potkraj ljeta. Prvi Dani piva održani su 1984.godine na Starom placu, povodom 130 godišnjice Karlovačke pivovare. Manifestacija se jedino nije održala ratne godine 1991. Svake godine Dane piva posjeti oko 200 tisuća ljudi, a svim se posjetiteljima nudi bogati i raznolik program.

Slika 6. POVORKA ZA OTVORENJE DANA PIVA

izvor: Nacional, <https://www.nacional.hr/dani-piva-karlovac-najveci-i-najstariji-hrvatski-festival-piva-traje-od-25-kolovoza-do-3-rujna/>, preuzeto: 8.9.2019.

Ove godine tradicionalno održavanje Dana piva bilo je na nekoliko novih lokacija koje cijeli Karlovac pretvaraju u festivalsku zonu. Pivo, gastronomija, kampiranje, raznovrstan glazbeni izričaj te dobra zabava osnovne su smjernice novog koncepta koji grad na četiri rijeke upisuje na „glazbenu festivalsku kartu“ Hrvatske. Dani piva su jedna od najvećih manifestacija, a ujedno su i karlovački zaštitni znak. Ovu manifestaciju treba njegovati i štititi, ona nas čini prepoznatljivima i drugačijima.

3.3.5. Advent u Karlovcu

Čarolija susreta Adventa u Karlovcu po treći put će zavladatai Karlovcem na prostoru oko Glazbenog paviljona i ispred bivšeg kina Edison. U programu će sudjelovati preko 1000 sudionika iz više od 15 mjesta i gradova Hrvatske koji će izvesti čak 124 programskih nastupa. Zimski kokteli, razne vrste kuhanih vina, tradicionalna hrana poput sarme, gulaša i kobasica, ali i popularnih germknedli, fritula, palačinki i krafni obilježit će ugostiteljsku ponudu, dok će lokalni karlovački i hrvatski suveniri također biti u ponudi. Najveća atrakcija za najmlađe je svakako svakodnevno slikanje u staklenoj kućici Djeda Mraza i dolazak Coca-Cola kamiona.

Slika 7. ADVENT U KARLOVCU

izvor: Kaportal, <http://kaportal.rtl.hr/advent-u-karlovcu-otvorenje-14-prosinac-2018/> preuzeto: 8.9.2019.

3.3.6. Međunarodni festival folklora u Karlovcu

Međunarodni festival folklora (MFF) održava se neprekidno od 1998. godine Organizira ga ponajbolji „čuvar“ karlovačke i hrvatske kulturne baštine , Folklorni ansambl Matija Gubec koji djeluje od 1936. godine. Na nebrojenim turnejama na svim kontinentima , neumorno su predstavljali hrvatski folklor, a onda, sa željom da folklor sa svih kontinenata predstave svojim sugrađanima, prije 22. godine započeli u priču koja traje i danas.

Zahvaljujući nevjerojatnom entuzijazmu članova ansambla do sad su u ukupno 17 hrvatskih gradova i općina doveli oko 3.650 vrhunskih folklorša iz čak 55 zemalja iz cijelog svijeta.

Međunarodni festival folklor je od 1998. član CIOFF (The International Council of Organisations of Folklore Festivals and Folk Arts) koji djeluje pod pokroviteljstvom UNESCO-a, a od 2017. i FIDAF-a (Federation of Internacional Dance Festivals), što dovoljno govori o kvaliteti samog festivala.

Slika 8. MEĐUNARODNI FESTIVAL FOLKLORA U KARLOVCU

izvor: Narod, <https://narod.hr/hrvatska/medunarodni-festival-folklor-a-od-nedjelje-u-karlovcu>, preuzeto: 9.9.2019.

3.3.7. Muzej domovinskog rata

Novootvoreni muzej na Turnju prikazuje život ljudi i događaja na karlovačkom području od 1991. do 1995. godine. Zajedno sa kompleksima u Vukovaru, Kninu i Dubrovniku, muzej Domovinskog rata Karlovac- Turanj dio je nacionalnog programa obilježavanja sjećanja na Domovinski rat. Kompleks na Turnju veličine je 13.000 kvadrata i nalazi se na listi zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske od 2013. godine. Stalan postav sadrži više od 350 predmeta, čak tri sata multimedijskog sadržaja te vanjski izložbeni prostor s ukupno 23 predmeta. Unutarnji prostor zgrade na tri etaže organiziran je za skladno funkcioniranje muzejskih sadržaja. U prizemlju zgrade uređena je Spomen soba karlovačkim braniteljima Domovinskog rata, suvenirnica i kafić. Stalna izložba Karlovac 1991. – 1995. postavljena je na prvom katu, u potkrovlju je smještena višenamjenska dvorana, knjižnica sa čitaonicom, uredski prostori.

Lokacija Muzeja atraktivna je posebice stranim turistima, s obzirom na to da se nalazi na državnoj cesti D1. Značajna je kulturno-edukativna uloga koju ima sami Muzej. Sadržajno obogaćuje ponudu kulturnog turizma u Karlovcu, a posjetiteljima omogućuje da uče i istražuju

povijest nastanka samostalne Hrvatske. Procjenjuje se da će Muzej Domovinskog rata Karlovac – Turanj pridonijeti ukupnoj turističkoj ponudi grada Karlovca i Karlovačke županije, povećati interes gostiju za karlovačku ponudu i postati prepoznatljiv turistički proizvod.

Slika 9. MUZEJ DOMOVINSKOG RATA

izvor: Muzej domovinskog

rata, <http://www.gmk.hr/O%20nama/U%20sastavu%20muzeja/Muzej%20Domovinskog%20rata%20Karlovac%20%E2%80%93%20Turanj>, preuzeto: 9.9.2019.

3.4. Održivi razvoj turizma u gradu Karlovcu

Da bi turizam napredovao i u budućnosti, važno je da se postigne njegova održivost. Ona je temeljni preduvjet za razvoj u nadolazećim godinama. Koncept održivog razvoja podrazumijeva sljedeće:⁴

- očuvanje prirodnih resursa na pojedinom području i s tim u vezi fundamentalni zaokret u njihovoj eksploataciji;
- povećanje učinkovitosti prilikom raspodjele resursa i preraspodjele bogatstva;
- uvođenje novih tehnologija i distinkciju pojmova rasta i razvoja;
- odustajanje od svih vrsta aktivnosti koje bi mogle na bilo koji način ugroziti buduće naraštaje;
- uključivanje ove ideje u sve društvene, ekonomske i političke strukture.

Nadalje, pojam održivog razvoja odnosi se na planiranje i provođenje planova razvoja na način da u vidu imaju sve njegove aspekte i posljedice. Polazište je ekonomska opravdanost određenih

⁴ Črnjar, M: Ekonomika i politika zaštite okoliša, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2002., str. 190.

mjera, imajući u vidu utjecaj na ostale sfere poput zaposlenosti, zaštite okoliša, socijalne situacije, kao i na marginalizirane društvene grupe. Pojam održivosti predstavlja proizvod koji ima pozitivne učinke na društvo, ekonomiju i okoliš.⁵ Održivi razvoj označava razvoj pri kojem su čovjekove proizvodne i potrošne aktivnosti dugoročno koordinirane s opsegom i dinamikom procesa koji se odvijaju u prirodi. Održivi razvoj obuhvaća i ekonomski rast, ali nipošto ne smije dovesti u opasnost čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske vrste, prirodne procese niti utjecati na prirodna dobra.⁶ Održivi turizam trebao bi koristiti resurse okoliša koji su ujedno i ključni element turističkog razvoja na bilo kojoj destinaciji. Također pri tome bi trebalo, što je više moguće, zadržavati bitne ekološke procese i pomagati u procesu zaštite prirodne baštine, ali i biološke raznolikosti. Osim toga treba poštivati i društveno-kulturnu autentičnost destinacije te poduzimati mjere za očuvanje kulturnog nasljeđa i različitih tradicijskih vrijednosti te doprinosti međukulturalnom razumijevanju i toleranciji. Osim prirodnih resursa, za održivi je turizam potrebno i odgovorno političko vodstvo kao i informirano sudjelovanje svih uključenih sudionika s ciljem osiguranja dogovora. Kako bi se turizam neke destinacije, u ovom slučaju grada Karlovca mogao nazvati održivim, potrebno je dugoročno ulaganje i kontinuirani rad. Prema prethodno navedenom, može se uočiti da Karlovac ima velike mogućnosti za to, prvenstveno zbog prirodnih resursa kojima raspolaže, a također i zbog materijalnih kojih je sve više nakon što su uočeni pozitivni ishodi razvoja turizma na ovom području.

Svjetska turistička organizacija definira održivi razvoj na sljedeći način: „Održivi razvoj je onaj koji zadovoljava potrebe današnjih turista i u isto vrijeme štiti prostor i povećava mogućnost održivosti za budućnost, projekt koji upravlja svim resursima na način da poštuje ograničenja ekonomske, socijalne i estetske kompatibilnosti dok zadržava kulturni integritet, esencijalne ekološke procese, biološku raznolikost i sustave koji podržavaju život.“⁷ S vremenom se definicija održivog razvoja širila i nadopunjavala. Sukladno tome navodi se i sljedeće: „Održivi turizam treba učiniti optimalnim korištenje prirodnih resursa, poštovati sociokulturne autentičnosti zajednice domaćina, te osigurati održivo dugoročno poslovanje.“⁸ Osim definicije Svjetske turističke organizacije, važno je spomenuti i onu koju je formirao Institut za turizam

⁵ Malagurski, B: Decentralizacija i regionalizacija kao uvjet održivog razvoja lokalnih samouprava, u: Lauc, Z. (ur): Zbornik radova sa znanstvenog skupa: Lokalna samouprava i decentralizacija, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2007. str. 132.

⁶ Birkić, D., dr.sc.: Doktorska disertacija: Održivi turistički razvoj priobalne destinacije, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija, 2016., str. 111.

⁷ Padin C.: A sustainable tourism planning model: Components and relationships, European Business Review, Vol. 24 Iss: 6, 2012., str. 510.

⁸ Birkić D.: op.cit, str. 117.

u Zagrebu. Prema njoj, „održivi turizam je onaj koji može opstati tijekom dužeg razdoblja jer nema negativnih utjecaja na okoliš, već ostvaruje korist u ekonomskom, ekološkom, društvenom i kulturnom okruženju u kojem se odvija.”⁹Sve ove definicije imaju jednu zajedničku komponentu, a riječ je o dugoročnom planiranju zaštite okoliša. Bez toga ne može se govoriti o održivom razvoju u turizmu.

Održivi razvoj definira se i prepoznaje prema određenim načelima, a to su:

- ekonomska održivost,
- ekološka održivost,
- tehnološka održivost,
- sociokulturna održivost.

Svaki oblik turizma ima ekonomske, ekološke, tehnološke i socio ekonomske učinke na pojedinu lokaciju, a samim time i na lokalnu zajednicu. Da bi se turizam smatrao uspješnom granom gospodarstva pojedine lokacije, važno je da ostvaruje pozitivan utjecaj na povećanje stope zaposlenosti i životnog standarda populacije, smanjenje stope siromaštva, unapređenje drugih grana gospodarstva te socijalne zaštite, povećanje intenziteta očuvanja okoliša. Također, turistička destinacija trebala bi privlačiti strane ulagače i poticanje domaćih ulaganja primjer je kako se provedbom načela održivog razvoja utječe na unapređenje načina života cijele lokalne zajednice. Kako bi se što uspješnije ostvarili ciljevi održivog razvoj, važna je kombinacija različitih politika i dimenzija koje će se međusobno nadopunjavati.

Ekonomska održivost

Za ostvarenje ekonomske održivosti najvažnije je ostvarivanje gospodarskog napretka. Osim ostvarivanja gospodarskog napretka, potrebno staviti naglasak i na efikasnost u upravljanju postojećim troškovima i resursima. Ono treba biti kontinuirano uz planirano praćenje mogućih socijalnih i / ili ekoloških posljedica. Konačna financijska dobit nikako ne smije biti jedini niti primarni cilj turizma jer takav oblik ne može postići dugoročnu održivost.

Turizam je povezan s mnogim područjima života, ali i mnogim gospodarskim djelatnostima. Turizma utječe na financijsku moć i stabilnost države kroz njen BDP, utječe na primarne grane djelatnosti te na njihove više stupnjeve. Povoljan razvoj turizma pozitivno utječe na razvoj

⁹ Vojnović, N.: Sociokulturna obilježja održivog turizma unutrašnje Istre, Soc. ekol. Zagreb, 2013., str. 87.

prometa, obrazovanje i edukaciju radne snage. Turizam je usko vezan i uz kulturni prosperitet destinacije. Ekonomski segment održivosti turizma odnosi se na „razinu ekonomske dobiti od određenih aktivnosti koje su dovoljne da se pokriju troškovi posebne mjere vezane uz ublažavanje utjecaja prisutnosti turista.“¹⁰

Ekološka održivost

Masovnost turizma koji se pojavljuje u određenim turističkim destinacijama nije održiva opcija, a upravo održivi razvoj pruža odgovor na tu tezu. Odgovor se zasniva na ekološkim načelima te se javlja kao jedna od suvremenih faza razvoja turizma, a to podrazumijeva implementaciju ekoloških načela upravljanje turizmom destinacije. Vrlo je bitno da svi oni koji koriste okoliš preuzmu odgovornost na način da brinu o upravljanju prostorom, zaštiti okoliša te o prirodnim resursima koji se nalaze na promatranom području.¹¹ Ekološka održivost izuzetno je važan aspekt održivog razvoja u turizmu. „Konceptija održivog razvoja često se poistovjećuje isključivo sa zaštitom okoliša te se time svodi samo na jedno načelo, načelo ekološke održivosti. Budući da ekološka održivost ima veliku važnost, a onečišćenje prirode postaje globalna prijetnja cijelom čovječanstvu, u analizi kompleksnosti koncepcije održivog razvoja nedovoljno je ograničiti se samo na njezinu ekološku dimenziju.“¹²

Tehnološka održivost

Suvremena tehnološka pomagala mogu služiti za poticanje ekonomske, ekološke, ali i sociokulturne održivosti o kojoj će biti riječi u nastavku rada. Održiva tehnologija je ona koja pomaže i olakšava čovjeku i napretku čovječanstva. S druge strane, tehnologija može imati negativan utjecaj na održivost okoliša te je vrlo bitno usmjeriti se na korištenje obnovljivih izvora energije i davati im prednost u odnosu na neobnovljive izvore. Tehnološka održivost u razvoju turizma odražava se i kroz primjenu postupaka reciklaže, pročišćavanje voda, zbrinjavanje otpada i sl.

¹⁰ Smolčić-Jurdana, D.: op.cit., str. 71

¹¹ Birkić D.: op.cit, str. 132.

¹² Smolčić-Jurdana, D.: Načela održivog razvoja turizma, u Grupa autora: Održivi razvoj turizma, Opatija: Fakultet za turistički i hotelski menadžment Opatija, 2005. str. 16.

Sociokulturna održivost

Posljednje načelo vezano uz održivost turizma pojedine destinacije je sociokulturna održivost. Ovo načelo vezano je uz društvene vrijednosti i socijalne interakcije. Socijalne interakcije su one koje se razvijaju između ljudi, točnije domaćina koji se bave turizmom i turista koji su krajnji korisnici turističkih usluga. Najvažniju ulogu u očuvanju lokalne sociokulturne baštine ima upravo domaće stanovništvo.

Temelj odnosa između lokalnog stanovništva i turista je svakodnevna interakcija. Lokalno stanovništvo susreće se s turistima različitih nacionalnosti, rasa te vjeroispovijesti. Primarni je cilj prihvaćanje različitosti jer će se na taj način uspostavljati pozitivan odnos među obje strane. Stanovnici grada Karlovca trebaju težiti očuvanju svoje kulturne baštine, promovirati grad na pozitivne načine, a jedan od njih svakako će biti i interkulturalni dijalog.

4. SLATKOVODNI AKVARIJ AQUATIKA

U ovom poglavlju rada kontinentalni turizam grada Karlovca fokusira se na konkretnu ustanovu, a to je slatkovodni akvarij Aquatika. U narednim dijelovima bit će opisan njen nastanak, rad i načini djelovanja, sudjelovanje u projektima kao i određene marketinške smjernice Aquatike.

4.1. Kako je nastala Aquatika?

Kao što je spomenuto u prethodnim dijelovima rada, riječ je o prvom slatkovodnom akvariju u Hrvatskoj. Smješten je uz obalu rijeke Korane u Karlovcu. Ne čudi činjenica da se ovakva zamisao pojavila baš u gradu Karlovcu jer grad na četiri rijeke ima izuzetno raznovrsnu floru i faunu. Bogatstvo biljnog i životinjskog svijeta temelj je i glavni sadržaj ponude ovog akvarija. Vizija nastanka usmjerena je na stvaranje turističke destinacije koja će ujedno imati i edukacijsku svrhu, a djelovanjem i unaprjeđivanjem rada akvarija uvelike bi se poticalo očuvanje biološke raznolikosti karlovačkih rijeka.

4.2. Misija i vizija Aquatike

Prilikom stvaranja prosperitetne turističke atrakcije važno je početi s misijom i vizijom kako bi određena atrakcija trebala poslovati i na koji bi se način trebala razvijati u budućnosti. Sukladno tome, Aquatika je to u začecima formirala na sljedeći način. Vizija ustanove je stvaranje sveobuhvatne i jedinstvene turističke, edukacijske i istraživačke destinacije u području slatkovodne biološke raznolikosti, a misija je koncentrirana na sljedeća tri segmenta:

- pružanje jedinstvenosti turističke destinacije čije se djelovanje temelji na prirodnim resursima,
- poticanje očuvanja biološke raznolikosti na području slatkovodnih tokova,
- ispreplitanje edukacijske, istraživačke i gospodarske djelatnosti.¹³

¹³ Aquarium Karlovac, izvor: <https://aquariumkarlovac.com/o-nama/>, 9.9.2019.

4.3. SWOT analiza Aquatike

Marketinške aktivnosti svake ustanove koja se bavi turističkom djelatnošću temelje se na prethodno provedenim analizama. U mnogobrojnim slučajevima, riječ je o SWOT analizi u kojoj se proučavaju snage, slabosti, prilike i prijetnje koje se mogu javljati tijekom rada, tijekom određenih razdoblja, u određenim situacijama i sl. Prema tome, takva analiza načinjena je i za Aquatiku i prema njoj se određuju marketinške strategije i ciljevi.

Kao snaga prepoznat je vrlo povoljan geografski položaj koji ima povoljan utjecaj na razvoj turizma u Karlovcu što će imati i pozitivan utjecaj na Aquatiku. Osim toga, snažno uporište za daljnji razvoj suvremena opremljenost cijelog kompleksa koja je pogodna za različite aktivnosti vezane uz marketing i komercijalizaciju.

Slabosti se očituju u vidu neiskorištenosti potencijala zbog kojih Karlovačka županija još uvijek nije u samom vrhu kontinentalnog turizma te je potrebno iste te poteškoće otkloniti. Također, potrebno je informacije o turističkoj destinaciji učiniti dostupnima široj javnosti kako bi se ojačalo i u tom pogledu.

Prijetnje razvoju turističke destinacije, a samim time i Aquatike, očituju se kroz blizinu ostalih turističkih točaka u gradu. No, smatra se kako se prijetnje mogu pretvoriti u prilike i da će se na taj način izbjeći potenciranje konkurentnosti, a stvarat će se zajednička turistička ponuda i naglasak će biti na cjelovitosti.

4.4. Ljudski potencija u Aquatici

Visok nivo profesionalnosti ove ustanove očituje se i kroz njene djelatnike. U ustanovi su zaposleni djelatnici koji su obučeni za rad u akvariju i koji na adekvatan način brinu za njegovu floru i faunu. S ciljem što kvalitetnijeg obavljanja djelatnosti unutar Aquatike, ustanova je izdala Priručnik za edukaciju djelatnika ove javne ustanove. Kako bi se očekivao prosperitet u bilo kojem pogledu, pa tako i turističkom vrlo je važno održavati visok nivo rada. Sukladno tome, zaposlenici trebaju biti upoznati s uvjetima u kojima ribe žive u ovom objektu. Važno je da su educirani o nastambama koje se koriste, a isto tako i o svim vrstama riba koje u njima obitavaju. Također, djelatnici trebaju biti upoznati s načinom hranjenja životinja kao i

održavanja njihovih nastambi jer je riječ o aktivnostima koje je potrebno svakodnevno obavljati da bi uvjeti za život i razvoj riba bili što povoljniji.

Također, svaki djelatnik treba biti visoko osviješten i izuzetno dobro educiran o zdravstvenom nadzoru nad životinjama i zaštiti te preventivnim mjerama koje je dužan poduzimati s ciljem kvalitete života svih vrsta koje se nalaze u Aquatici. U tom pogledu, važna je edukacija vezana uz postojanje i djelovanje invazivnih vrsta. Njihovo širenje može rezultirati gubitkom biološke raznolikosti što je vrlo nepovoljno za sve oblike života koji se nalaze u prirodnim u umjetno proizvedenim staništima. Ne smije se zanemariti niti važnost biljnog svijeta bez kojeg životinje ne bi mogle opstati izvan svojih prirodnih staništa.

4.5. Analiza broja posjetitelja i godišnjih prihoda od 2017. do 2019.

O radu, održivosti i budućnosti Aquatike najtočnije govore statistički pokazatelji vezani uz broj posjetitelja, ali i uz ukupne prihode koje ostvaruje na godišnjim razinama od početka svog djelovanja. Analiza broja posjetitelja u 2017. godini prikazana je u grafikonu 1.

Grafikon 1. ANALIZA BROJA POSJETITELJA U 2017. GODINI

izvor: Interni dokumenti Aquatike

Plavim stupcima prikazani su posjetitelji koji su ušli uz kupljenu ulaznicu, a narančasti stupac označava posjetitelje koji su iz određenog razloga imali besplatan ulaz u kompleks. Siva linija označava ukupan broj posjetitelja po mjesecima. Iz prikazanih podataka vidljivo je da je najviše posjetitelja u Aquatici bilo u svibnju, a najmanje u prosincu. Razdoblje ljeta u periodu između lipnja i kolovoza koje je turistički najatraktivnije za morski turizam nije i najatraktivnije za posjetitelje Aquatike. U 2017. godini Aquatiku je posjetilo ukupno 91 369 ljudi.

Slična situacija s brojem posjetitelja ovisno o mjesecima bila je i u 2018. godini što je prikazano u grafikonu 2. Opet je najviše posjetitelja bilo u svibnju, dok ih je najmanje bilo u veljači. U odnosu na prethodnu godinu, broj posjetitelja u veljači je osjetno manji. Uz veljaču, najslabiju posjećenost imao je i prosinac s otprilike tek stotinjak ljudi više od veljače. Ukupni broj posjetitelja u 2018. godini manji je od ukupnog broja u 2017. godini te je riječ o 71 005 posjetitelja

Grafikon 2. ANALIZA BROJA POSJETITELJA U 2018. GODINI

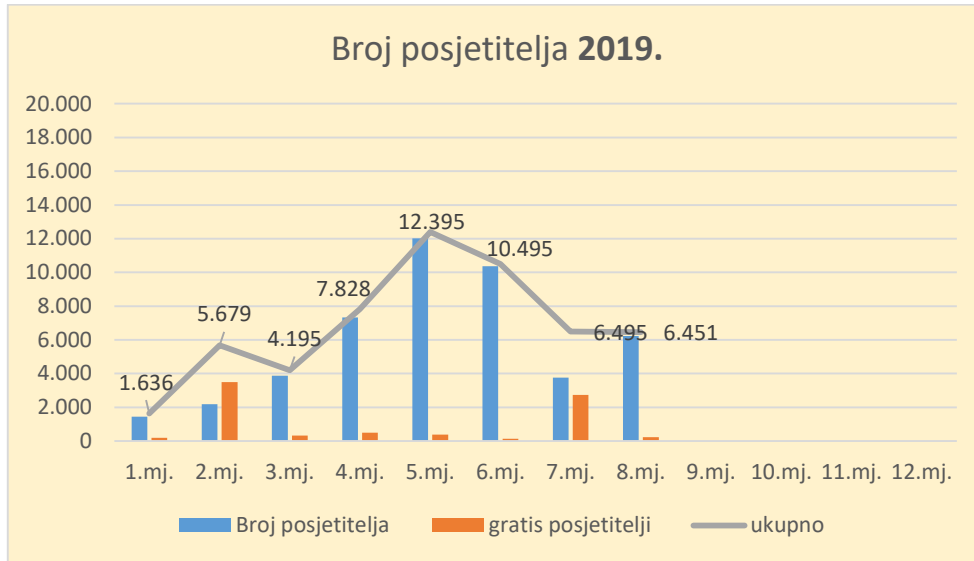

izvor: Interni dokumenti Aquatike

Iako 2019. godina još nije završila, dostupni su mjesečni podaci koji se redovno ažuriraju. U ovom trenutku vidljivo je kao je najviše posjetitelja u ovoj godini bilo u svibnju što je isto kao i prethodne dvije godine, ali je brojka posjetitelja u svibnju manja u odnosu na protekle dvije godine. U velikoj mjeri porastao je broj posjetitelja u veljači koja je znatno bolja u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Podaci za ožujak i travanj slični su podacima od prošle godine.

U 2019. godini, do sredine rujna Aquatika je imala 55 174 posjetitelja što je približno isto broju posjetitelja u to vrijeme u 2018. godini. Podaci za 2019. godinu koji se odnose na analizu broja posjetitelja prikazani su u grafikonu 3.

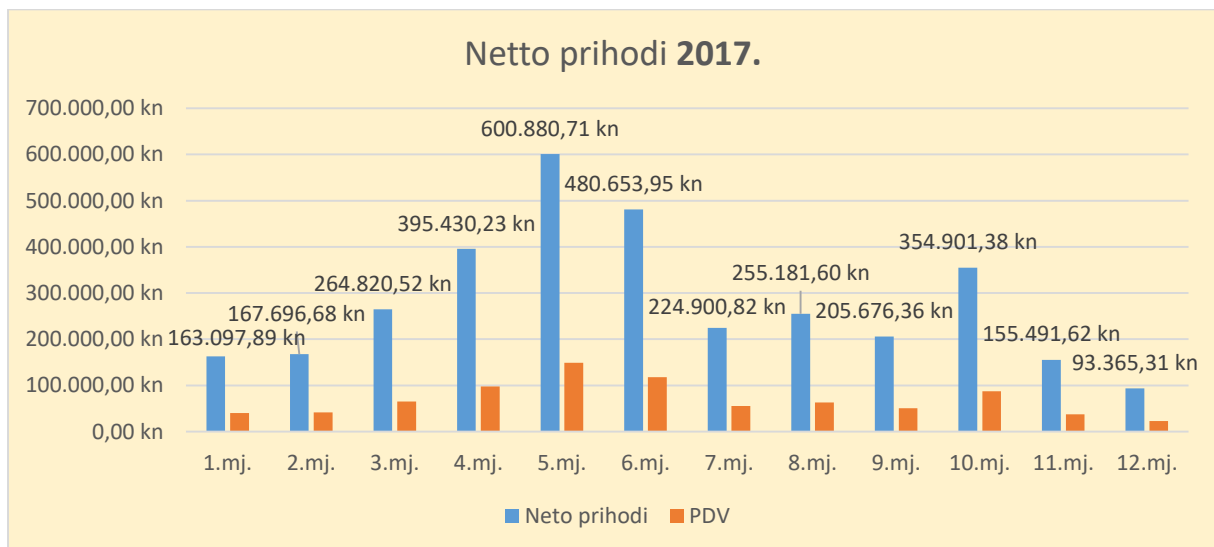
Grafikon 3. ANALIZA BROJA POSJETITELJA U 2019. GODINI

izvor: Interni dokumenti Aquatike

Sljedeća analiza koja daje uvid u poslovanje i rad slatkovodnog akvarija Aquatike je analiza ostvarenih neto prihoda u razdoblju između 2017. i 2019. godine. Neto prihodi za prvu cijelu godinu rada, 2017. godinu, prikazani su u grafikonu 4. Plavim stupcima prikazani su neto prihodi te je uz njih pridružen konkretni mjesečni iznos. Narančastim stupcima prikazan je udio PDV-a u odnosu na neto iznos. Iako neto prihodi ustanove ne ovise isključivo o ukupnom broju posjetitelja odnosno samo o prodanim ulaznicama, u svibnju su uz najviše posjetitelja ostvareni i najveći prihodi i to u iznosu od 600 880, 71 kn.

Grafikon 4. ANALIZA NETO PRIHODA U 2017. GODINI

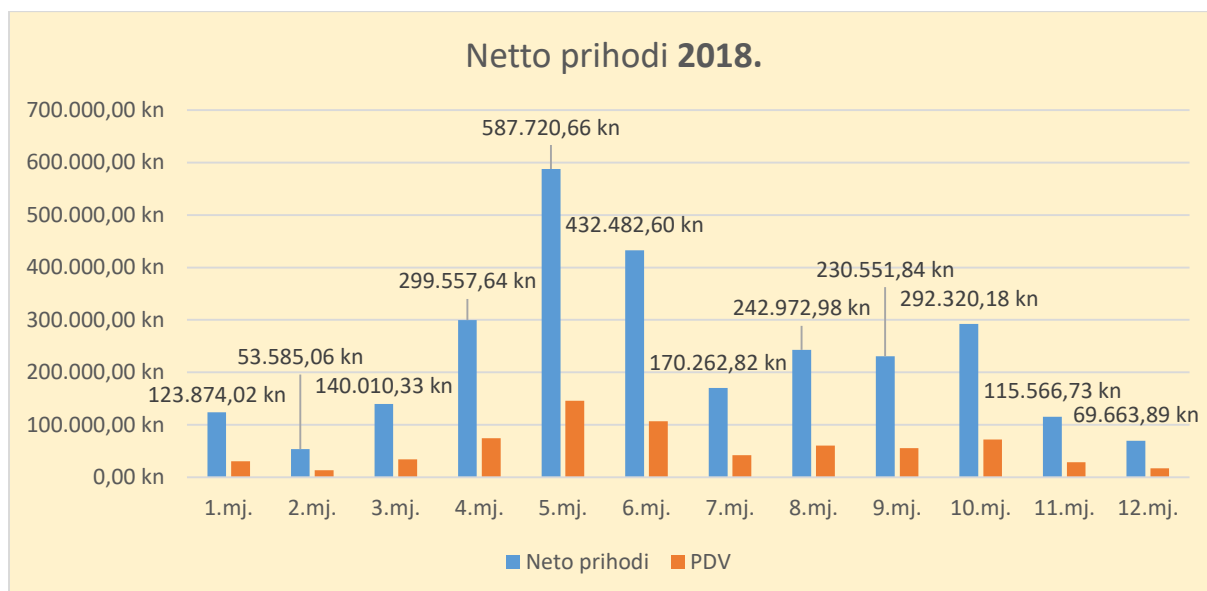

izvor: Interni dokumenti Aquatike

Najmanje prihoda bilo je u prosincu, a iznosili su ukupno 93 365,31 kn. Ukupna vrijednost neto prihoda u 2017. godini iznosi 3 362 097, 07 kn. Kao što je već spomenuto, mjesečni prihodi Aquatike u velikoj mjeri ovise o ulaznicama, ali postoje i drugi izvori poput prihoda suvenirnice, caffe bara i sl.

Mjesečna analiza prihoda Aquatike u 2018. godini slična je analizi iz 2017. godine. I u ovoj godini najuspješniji poslovni mjesec bio je svibanj, ali s manjim prihodima u odnosu na prvu godinu poslovanja. Za razliku od 2017. godine, najmanji prihodi ostvareni su u veljači za koju je već spomenuto da je u toj godini imala najmanje posjetitelja. Sljedeći mjesec s osjetno manjim prihodima od ostatka godine je prosinac koji je u toj godini nakon veljače imao najmanje posjetitelja. Analiza neto prihoda iz 2018. godine nalazi se u grafikonu 5.

Grafikon 5. ANALIZA NETO PRIHODA U 2018. GODINI

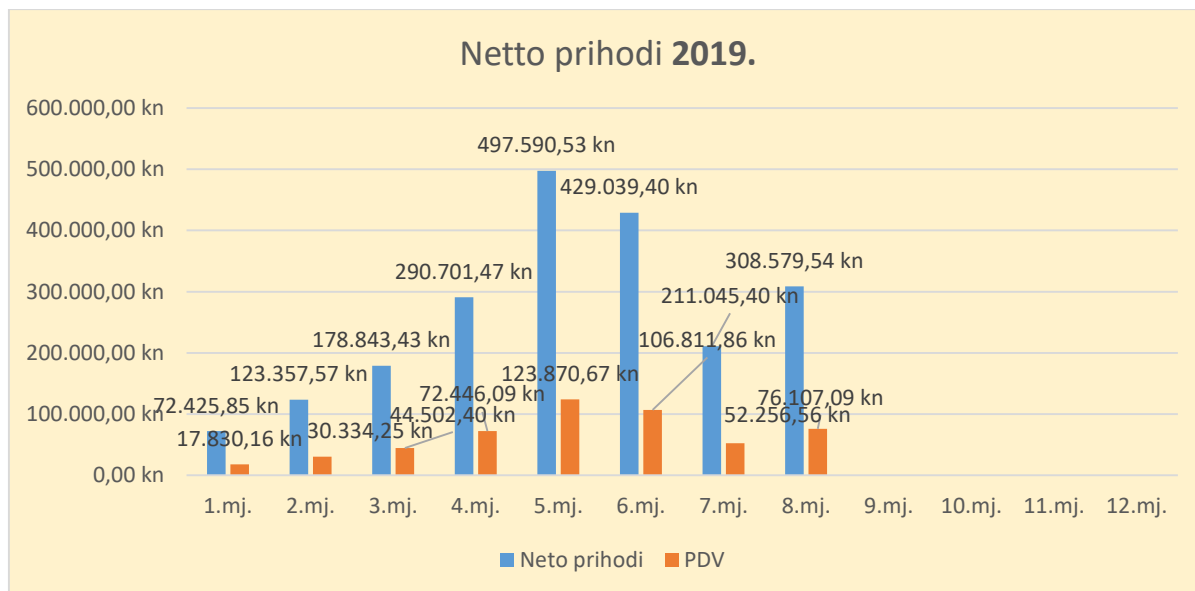

izvor: Interni dokumenti Aquatike

Ukupni prihodi ustanove u 2018. godini manji su nego u prvoj godini poslovanja i iznose 2 758 568,75 kn. Prema financijskim prihodima vidljivo je kako srpanj, iako je jedan od najprofitabilnijih mjeseci turističke sezone, nije jedan od onih mjeseci u kojima ova ustanova ostvaruje značajnije profite u odnosu na ukupni godišnji iznos. Slatkovodni akvarij Aquatika vrlo je „popularan“ među učenicima osnovnih i srednjih škola koji u sklopu nastave dolaze posjetiti i obići kompleks. Budući da učenici čine velik udio posjetitelja ne čudi činjenica da su svibanj i početak lipnja (kraj školske godine) te rujna i listopada (početak školske godine) vrlo profitabilni u pogledu neto prihoda.

Posljednji u ovom nizu je grafikon 6. koji analizira neto prihode u 2019. godini iako za konačni godišnji obračun nedostaju prihodi nadolazeća tri mjeseca.

Grafikon 6. ANALIZA NETO PRIHODA U 2019. GODINI

izvor: Interni dokumenti Aquatike

Konstanta koja se uočava u prve tri godine poslovanja je vrlo uspješan mjesec svibanj. Iako su neto prihodi u odnosu na protekle dvije godine u svibnju manji i dalje je riječ o najuspješnijem mjesecu. Za razliku od prethodne dvije godine nema značajnije razlike u neto prihodima između svibnja i lipnja. Iako su dostupni podaci zaključeni s krajem kolovoza, može se uočiti da se neto prihodi povećavaju od početka godine pa sve do svibnja i lipnja. Najmanje prihoda bilo je u siječnju, slijede ga veljača, ožujak i travanj sve do najuspješnijeg svibnja. Porasli su i prihodi mjeseca kolovoza što ukazuje na povezanost ponude morskog i kontinentalnog turizma. Također, razlog porasta broja posjetitelja i prihoda u kolovozu može biti povezan i sa sve većim brojem noćenja u gradu Karlovcu. Turisti prepoznaju ponudu grada Karlovca i na putu prema obali ili po povratku na kontinent zaustavljaju se u gradu na četiri rijeke.

Dosadašnji neto prihodi u 2019. godini iznose 2 111 583, 19 kn. U odnosu na prošlogodišnje financijske pokazatelje, može se očekivati da će ova godina biti još uspješnija i da je moguće da se ukupnim godišnjim prihodima približi iznosu od prve godine poslovanja.

4.6. Marketinške aktivnosti Aquatike

Marketinške aktivnosti služe za promociju i stvaranje prepoznatljivosti ponude koju Aquatika ima i ciljeva koje želi ostvariti. Stvaranju brenda svakako doprinosi i promocija ponude. Aquatika se promovira na sljedeće načine:

- partnerstvo s medijskim kućama,
- komunikacija putem interneta,
- publicitet,
- oglašavanje kroz zakup prostora u medijima,
- organiziranje vlastitih događanja u suradnji s Gradom,
- izrada turističke kartice,
- mobilna aplikacija.¹⁴

Osim promocije, vrlo važan segment marketinga je i strategija samoodrživosti koji ustanova provodi. Samoodrživost je jedan od primarnih ciljeva Aquatike te im je, od osnutka ustanove, vrlo bitno da se pokušaju financirati vlastitim sredstvima u što većoj mjeri i da na taj način ustanova opstaje u budućnosti.

4.7. Uloga Aquatike u razvoju turizma grada Karlovca

U radu je navedeno kako u gradu Karlovcu postoje mnogobrojne turističke destinacije, a mnogi potencijali za sada su još i neiskorišteni. Za očekivati je da će turistička ponuda u nadolazećim godinama biti sve bogatija i raznovrsnija. U tom slučaju, postavlja se pitanje važnosti i uloge svih pojedinih atrakcija u odnosu na turizam cjelokupnog grada i bliže okolice. Niti jedan segment turističke ponude ne može biti zanemariv ili znatno manje bitan od ostalih pa tako i ovaj slatkovodni akvarij, posebice zato što je jedini takve vrste u Hrvatskoj. Riječ je o modernom, novo izgrađenom kompleksu koji ima vrlo važnu ulogu u turističkoj ponudi.

¹⁴ Marketinška strategija javne ustanove „Aquatika – slatkovodni akvarij Karlovac“, studeni 2015.

Osim svoje individualne vrijednosti, može stvarati zajedničke ponude s obližnjim turističkim atrakcijama pa je tako, u Marketinškoj strategiji, naveden primjer moguće kombinacije s ponudom Plitvičkih jezera.

Sukladno financijskim pokazateljima i tendenciji rasta u ovoj godini, vidljivo je da uloga Aquatike postaje sve značajnija, posebice jer je riječ o ustanovi koja teži samo održavanju u financijskom pogledu. Aquatika putem svojih aktivnosti ostvaruje svoje financijske ciljeve, ali nakon tek tri godine poslovanja, ovo je tek početak. Ovakvim načinom rada stvoren je vrlo dobar temelj za budućnost prvog hrvatskog slatkovodnog akvarija.

5. ZAKLJUČAK

Predmet istraživanja završnog rada bio je razvoj turizma u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske, točnije u gradu Karlovcu. Unutar te teme, poseban fokus stavljen je na prvi hrvatski slatkovodni akvarij Aquatika, njegov postanak te rad i razvoj, ali i na potencijale koje može ostvariti u budućnosti svog djelovanja.

Što se tiče razvoja turizma u gradu Karlovcu, u proteklim je godinama stanje sve bolje, a perspektiva je obećavajuća i za nadolazeća razdoblja. Iz godine u godinu povećava se broj dolazaka i broj noćenja. Kao što je navedeno, karlovačke turističke atrakcije privlačne su tijekom cijele godine, ali većina njih vezana je uz određeno razdoblje u kojem su izraženi svi njeni potencijali. Prema tome, Karlovački dani piva vezani su uz kraj kolovoza i početak rujna, Ivanjski krijes se priprema i izvodi krajem lipnja, Međunarodni festival folklor organizira se ljeti u razdoblju slavlja vezanog uz rođendan grada, dok je advent u Karlovcu aktualan u prosincu i početkom siječnja. Turističke atrakcije poput Gradskog muzeja, Muzeja domovinskog rata, Starog grada Dubovca te Aquatike otvorene su cijele godine i na taj način dostupne turistima. Vrbanicev perivoj te ostali karlovački parkovi i šetnice atraktivni su u svim godišnjim dobima.

Tema kontinentalnog turizma u Karlovcu u ovom je radu fokusirana na prvi hrvatski slatkovodni akvarij, Aquatiku. Riječ je o jednoj od novijih turističkih atrakcija u gradu Karlovcu koja je posebna prvenstveno po tome što je jedini akvarij tog tipa na području Republike Hrvatske. Ne čudi činjenica što je taj akvarij zaživio upravo u gradu Karlovcu jer je to grad koji je smješten na četiri rijeke i čiji podvodni svijet obiluje različitim biljnim i životinjskim vrstama.

Aquatika iz godine u godinu privlači sve veći broj turista što rezultira sve većom posjećenosti, neovisno o godišnjem dobu. Stopa posjećenosti veća je tijekom trajanja školske godine jer veliki dio posjetitelja čine upravo učenici osnovnih i srednjih škola iz cijele Hrvatske. Aquatika je vrlo aktivna u marketinškom smislu i promociji svoje ustanove. Koriste sredstva iz različitih fondova, sudjeluju u mnogim projektima. Riječ je o turističkoj atrakciji koja će, ovakvim načinom rada, u budućnosti biti sve značajniji dio turističke ponude grada Karlovca usprkos tome što je se može ubrojiti u noviji dio turističke ponude.

Karlovac je grad čiji su turistički potencijali veliki zbog mnoštva prirodnih resursa i bogate kulturne baštine. Također, potencijale i mogućnosti prepoznali su i ljudi na rukovodećim pozicijama koji sve više usmjeravaju fokus na turizam u odnosu na svaku prošlu godinu. Ukoliko se ovakav način rada i promicanja turizma nastavi u nadolazećim godinama, Karlovac ima realne mogućnosti da jedno od najznačajnijih turističkih odredišta na području kontinentalne Hrvatske.

LITERATURA:

I. STRUČNE KNJIGE

1. Strohal, R. : **Grad Karlovac – opisan i orisan**, Matica Hrvatska – ogranak Karlovac, Karlovac, 1992.
2. Kruhek, M. : **Karlovačka zvijezda, povijesno turistički vodič**, Gradski muzej Karlovac, Karlovac, 2001.
3. Ott, I. : **Karlovački leksikon**, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
4. Gržinić, J. : **Uvod u turizam – povijest, razvoj, perspektive**, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, 2019.
5. Ivanović, Z. : **Metodologija znanstvenog istraživanja**, SAIVA, Kastav, 2011.

II. INTERNET STRANICE

1. Turistička zajednica grada Karlovca: <https://visitkarlovac.hr/>, 07.09.2019.
2. Aquatika – slatkovodni akvarij Karlovac: <https://aquariumkarlovac.com/>, 07.09.2019.
3. Državni zavod za statistiku, turizam: <https://www.dzs.hr/Hrv/DBHomepages/Turizam/Turizam.htm>, 15.09.2019.
4. Veleučilište u Karlovcu – Ugostiteljstvo: <https://www.vuka.hr/index.php?id=42>, 08.09.2019.
5. Održivi turizam Hrvatske: www.odrzivi.turizam.hr, 08.09.2019.
6. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost: www.fzoeu.hr, 08.09.2019.

III. ZNANSTVENI I OSTALI ČLANCI

1. Veble, K., Varičak, I. : **Rijeka Mrežnica – destinacija odgovornog turizma**, Zbornik Veleučilišta u Karlovcu, Vol.2 No.1, 2012. str. 83 - 92
2. Perić, N. : **Pozdrav iz Karlovca**, 2004.

3. Božić, H., Marinković, M. : **Karlovački govori kao riznica nematerijalnih dobara – mogućnosti načini prezentacije u sklopu muzejske djelatnosti**, Informatica museologica, No.48, 2017. str 173 – 176
4. Šulc, B. : **Otvoenje stalnog postava Gradskog muzeja Karlovac**, Informatica museologica, Vol. 20 No 1-2, str. 62 – 64
5. Petračić, M., Škorić, S., Vrbanac, A. : **Održivi razvoj turističke ponude sportskog ribolova na karlovačkom području**, Pregledni članak, str. 71 – 82
6. Vučinić, J., Pejnović, N., Vučinić, Z. : **Istraživanje razine zaštite okoliša grada Karlovca**, Sigurnost : časopis za sigurnost u radnoj i životnoj okolini, Vol. 51 No. 3, str. 201 - 205

IV. INTERNI MATERIJALI SLATKOVODNOG AKVARIJA AQUATIKA

1. Projekt Slatkovodnog akvarija Aquatika, Kaquarium (2007. – 2013.) Europski fond za regionalni razvoj
2. Izvješće o radu u 2018. godini, Aquatika, Karlovac, 2019.
3. PPT prezentacija – Slatkovodni akvarij Aquatika, Margarita Maruškić Kulaš, 2019.
4. Marketinška strategija Javne ustanove „Aquatika – slatkovodni akvarij Karlovac“, 2015.

POPIS ILUSTRACIJA

I. SLIKE

Slika 1. Geoprometni položaj grada Karlovca	4
Slika 2. Karlovačka zvijezda.....	5
Slika 3. Stari grad Dubovac.....	10
Slika 4. Slatkovodni akvarij Aquatika.....	11
Slika 5. Vrbanićev perivoj.....	12
Slika 6. Povorka za otvorenje Dana piva	12
Slika 7. Advent u Karlovcu	13
Slika 8. Međunarodni festival folkloru u Karlovcu.....	14
Slika 9. Muzej domovinskog rata.....	15

II. TABLICE

Tablica 1. Broj noćenja u komercijalnim smještajnim objektima.....	8
Tablica 2. Broj dolazaka u komercijalnim smještajima	9

III. GRAFIKONI

Grafikon 1. Analiza broja posjetitelja u 2017. godini	22
Grafikon 2. Analiza broja posjetitelja u 2018. godini	23
Grafikon 3. Analiza broja posjetitelja u 2019. godini	24
Grafikon 4. Analiza neto prihoda u 2017. godini.....	24
Grafikon 5. Analiza neto prihoda u 2018. godini.....	25
Grafikon 6. Analiza neto prihoda u 2019. godini.....	26